

Az európai adatvédelmi biztos véleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak szóló, „Úton az európai e-igazságügyi stratégia felé” című bizottsági közleményről

(2009/C 128/02)

AZ EURÓPAI ADATVÉDELMI BIZTOS,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre, és különösen annak 286. cikkére,

tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára, és különösen annak 8. cikkére,

tekintettel a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽¹⁾,

tekintettel a személyes adatok közösségi intézmények és szervek által történő feldolgozása tekintetében az egyének védelméről, valamint az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 2000. december 18-i 45/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽²⁾, és különösen annak 41. cikkére,

ELFOGADTA A KÖVETKEZŐ VÉLEMÉNYT:

I. BEVEZETÉS

1. A Tanácsnak, az Európai Parlamentnek és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak szóló, „Úton az európai e-igazságügyi stratégia felé” című bizottsági közlemény (a továbbiakban: a közlemény) 2008. május 30-án elfogadásra került. Az európai adatvédelmi biztos a 45/2001/EK rendelet 41. cikkével összhangban benyújtja véleményét.
2. A közlemény olyan javaslatra irányul, amelynek célja fokozni a polgárok által az európai igazságügyi térségbe vetett bizalmat. Az e-igazságszolgáltatás elsődleges célja egész Európában a polgárok javára fokozni az igazságszolgáltatás hatékonyságát. Az EU fellépése révén a polgárok anélkül juthatnak információhoz, hogy a rendszerek sokféleségéből kifolyólag nyelvi, kulturális vagy jogi akadályok gátolnák őket. A közlemény melléklete a különféle projektek vonatkozásában cselekvési tervre és ütemtervre irányuló javaslatot tartalmaz.
3. Az adatvédelmi biztos e véleménye a személyes adatok feldolgozására, az elektronikus kommunikáció során a magánélet védelmére és az adatok szabad áramlására vonatkozó részeket vizsgálja a közleményből.

⁽¹⁾ HL L 281., 1995.11.23., 31. o.

⁽²⁾ HL L 8., 2001.1.12., 1. o.

II. HÁTTER ÉS ÖSSZEFÜGGÉSEK

4. Az IB-Tanács ⁽³⁾ 2007 júniusában az e-igazságszolgáltatás fejlesztésére számos prioritást határozott meg.

— európai interfész létrehozása (e-igazságszolgáltatási portál);

— különböző nyilvántartások összekapcsolási feltételeinek megteremtése (pl. bűnügyi nyilvántartások, fizetésképtelenségi nyilvántartások, kereskedelmi és üzleti nyilvántartások és ingatlan-nyilvántartások);

— az IKT-nak az európai fizetési meghagyásos eljáráshoz való felhasználására való előkészület megkezdése;

— határokon átnyúló eljárások esetén a videokonferencia technológiája alkalmazásának kiterjesztése, különösen a bizonyításvétel terén;

— fordítást és tolmácsolást támogató eszközök kidolgozása.

5. Az e-igazságszolgáltatással kapcsolatos munka azóta rendszeres ütemben haladt. A Bizottság véleménye szerint az e keretben végzett munkának – az uniós szintű koordináció nyújtása mellett – az operatív projektek és a decentralizált struktúrák részére elsőbbséget kell biztosítani, hatékonyságuk fokozása érdekében a meglévő jogi eszközök felhasználásával és IT-eszközök alkalmazásával. Az Európai Parlament szintén kifejezte az e-igazságszolgáltatási projekt iránti támogatását ⁽⁴⁾.

6. A Bizottság következetesen támogatja a modern informatikai technológiáknak a polgári és bűnüldözési területen való felhasználását. Ez olyan eszközöket eredményezett, mint az európai fizetési meghagyás. A Bizottság 2003 óta kezeli a polgári és kereskedelmi ügyekkel kapcsolatos Európai Igazságügyi Hálózat portálját, mely 22 nyelven áll a polgárok rendelkezésére. A Bizottság továbbá kidolgozta és létrehozta az Európai Igazságügyi Atlaszt. Ezek a jövőbeli európai e-igazságszolgáltatási keret előzetes elemei. A Bizottság a bűnüldözés terén olyan eszköz kidolgozásával foglalkozik, melynek célja a tagállamok bűnügyi nyilvántartásaiból nyert információk cseréjének lehetővé tétele ⁽⁵⁾. A Bizottságon kívül az Eurojust is kidolgozott a nemzeti hatóságokkal közösen biztonságos kommunikációs rendszereket.

⁽³⁾ 10393/07 JURINFO 21.

⁽⁴⁾ Lásd az Európai Parlament Jogi Ügyek Bizottságának jelentéstervezetét.

⁽⁵⁾ Lásd különösen az alább említett ECRIS-rendszert.

7. Az e-igazságszolgáltatás célja sok lehetőséget nyújtani ahhoz, hogy a jog érvényesülésén alapuló európai térség az elkövetkező években kézzelfoghatóbbá váljon a polgárok számára. A Bizottság az e fontos kérdésre vonatkozó átfogó stratégia meghatározása érdekében elfogadta az e-igazságügyről szóló ezen közleményt. A közlemény objektív kritériumokat határoz meg a – különösen az uniós szintű jövőbeli projektekre vonatkozó – prioritások kijelöléséhez annak érdekében, hogy ésszerű határidőn belül konkrét eredmények szülessenek.
8. A Bizottság szervezeti egységeinek munkadokumentuma, a közleményt kísérő, a hatásvizsgálat összefoglalását tartalmazó dokumentum ⁽⁶⁾ szintén szolgál háttér-információval. A hatásvizsgálati jelentést a tagállamok, az igazságügyi hatóságok, a jogi szakmák képviselői, a polgárok és az üzleti világ reakcióinak figyelembevételével készítették el. Az európai adatvédelmi biztossal nem konzultáltak. A hatásvizsgálati jelentés a problémák kezelésére előnyben részesítette az uniós dimenziót és a nemzeti hatáskört kombináló szakpolitikai megoldást. A közlemény ezt a szakpolitikai megoldást választotta. A stratégia az alábbiakra összpontosít: videokonferencia alkalmazása, e-igazságszolgáltatási portál létrehozása, a fordítási lehetőségek automatikus online fordítási eszközök kidolgozása általi javítása, az igazságügyi hatóságok közötti kommunikáció javítása, a nemzeti nyilvántartások közötti szorosabb kapcsolat és online eszközök az európai eljárások (pl. az európai fizetési meghagyásos eljárás) számára.
9. Az európai adatvédelmi biztos támogatja, hogy a stratégia a fenti fellépésekre összpontosítson. Általában támogatja az e-igazságszolgáltatásra vonatkozó átfogó megközelítést. Elfogadja, hogy szükség van az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés, az európai jogi hatóságok közötti együttműködés és maga az igazságszolgáltatási rendszer hatékonyságának javítására. E megközelítés eredményeként számos intézmény és személy vált érintetté:
- a tagállamok, melyeké a hatékony és megbízható igazságszolgáltatási rendszerek biztosításának elsődleges felelőssége;
 - az Európai Bizottság mint a szerződésök őre;
 - a tagállamok igazságügyi hatóságai, melyeknek kifinomultabb eszközökre van szükségük a kommunikációhoz, különösen a határokon átnyúló esetekben;
 - a jogi szakmák képviselői, a polgárok és az üzleti világ, melyek mind az IT-eszközök jobb felhasználását szorgalmazzák annak érdekében, hogy kielégítőbb választ kapjanak igazságszolgáltatással kapcsolatos igényeikre.
10. A közlemény szorosan kapcsolódik az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer (ECRIS) létrehozásáról szóló tanácsi határozati javaslatra. Az európai adatvédelmi biztos 2008. szeptember 16-án nyilvánított véleményt e javaslatra vonatkozóan ⁽⁷⁾. Támogatta a javaslatot azzal a feltétellel, hogy számos szempontot figyelembe kell venni. Különösen arra mutatott rá, hogy további adatvédelmi garanciáknak kell pótolniuk a rendőri és igazságügyi hatóságok közötti együttműködés terére vonatkozó átfogó adatvédelmi jogi keret jelenlegi hiányát. Ennélfogva hangsúlyozta, hogy a rendszer adatvédelmi felügyeletének hatékony koordinálására van szükség, mely a tagállamok hatóságaira és a Bizottságra mint a közös kommunikációs infrastruktúra biztosítójára terjed ki.
11. E vélemény néhány említésre méltó ajánlása:
- Utalni kell a magas szintű adatvédelemre mint a valamennyi jövőbeli végrehajtási intézkedés elfogadásának előfeltételére;
 - A jogbiztonság érdekében pontosítani kell a szövegben a Bizottságnak a közös kommunikációs infrastruktúráért való felelősségét, valamint a 45/2001/EK rendelet alkalmazhatóságát;
 - Az adatcsere hatékonyságának javítása és a rendszer jobb felügyeletének lehetővé tétele érdekében az összekapcsolást biztosító szoftverért a tagállamok helyett szintén a Bizottságnak kellene felelősséget vállalnia.
 - Pontosán meg kell határozni és be kell határolni a gépi fordítás használatát a bűncselekmények kölcsönös megértésének anélkül történő elősegítése érdekében, hogy a továbbított információ minősége sériülne.
12. Ezen ajánlások a jelenlegi közlemény elemzésének összefüggésében is érvényesek.

III. A KÖZLEMÉNYBEN ELŐÍRT INFORMÁCIÓCSERE

13. Az e-igazságszolgáltatás alkalmazási köre igen széles, általánosságban kiterjed az IKT-nek az európai uniós igazságszolgáltatásban való felhasználására. Ez számos olyan kérdést foglal magába, mint például a peres felek hatékonyabb tájékoztatása. Ezek közé tartoznak az igazságügyi rendszerekre, a jogalkotásra és esetjogra vonatkozó online információk, a peres feleket és a bíróságokat összekapcsoló

⁽⁶⁾ A Bizottság szervezeti egységeinek munkadokumentuma – Kísérő dokumentum a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak szóló „Úton az európai e-igazságügyi stratégia felé” című közleményhez – A hatásvizsgálat összefoglalása 2008.5.30. SEC(2008) 1944.

⁽⁷⁾ Lásd az európai adatvédelmi biztost a 2008/XX/IB kerethatározat 11. cikke alkalmazásában az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer (ECRIS) létrehozásáról szóló tanácsi kerethatározati javaslatról szóló véleményét, mely az európai adatvédelmi biztos honlapján (www.edps.europa.eu) érhető el a „consultation”, „opinions”, „2008” útvonalon.

elektronikus kommunikációs rendszerek, valamint a teljes mértékben elektronikus eljárások kialakítása. Továbbá olyan uniós projektekre is kiterjed, mint az elektronikus eszközöknek a meghallgatások rögzítésére való felhasználása és az adatcserével vagy összekapcsolással járó projektek.

14. A széles alkalmazási kör ellenére az európai adatvédelmi biztos megállapította, hogy a büntügyi eljárásokkal és a polgári és kereskedelmi igazságügyi rendszerekkel kapcsolatban nyújt majd tájékoztatást, a közigazgatási igazságügyi rendszerekkel kapcsolatban azonban nem. Lesz továbbá kapcsolat a Büntügyi és Polgári Atlasszal, azonban a Közigazgatási Atlasszal nem, holott esetleg előnyösebb lenne, ha a polgárok és a vállalatok rendelkeznének az igazságügyi közigazgatási rendszerekhez (azaz a közigazgatási jogi és a panasztételi eljárásokhoz) való hozzáféréssel. Ezenkívül kapcsolatot kell biztosítani az Államtanácsok Szövetségével is. Ezen kiegészítések jobban segíthetik a számos bíróságával gyakorta útvesztőnek mutató közigazgatási jogban eltévedt polgárt abban, hogy jobb tájékoztatást kapjon a közigazgatási igazságügyi rendszerekről.

15. Ezért az európai adatvédelmi biztos javasolja, hogy az e-igazságszolgáltatás a közigazgatási eljárásokra is terjedjen ki. Ezen új elem részeként e-igazságszolgáltatási projekteket kell kezdeményezni az adatvédelmi szabályok és a nemzeti adatvédelmi hatóságok láthatóságának fokozására, különösen az e-igazságszolgáltatás keretében feldolgozott adatok típusaival kapcsolatban. Ez összhangban lenne az adatvédelmi hatóságok által 2006-ban indított úgynevezett londoni kezdeményezéssel, melynek célja „Az adatvédelemről szóló kommunikáció és az adatvédelem hatékonyabb tétele”.

IV. A BÜNTETŐÜGYEKBE FOLYTATOTT RENDŐRSÉGI ÉS IGAZSÁGÜGYI EGYÜTTMŰKÖDÉS KERETÉBEN FELDOLGOZOTT SZEMÉLYES ADATOK VÉDELMÉRŐL SZÓLÓ ÚJ KERETHATÁROZAT

16. Azon túl, hogy az igazságügyi hatóságok között a személyes adatoknak a közleményben előírányzott cseréjét javítja, az alkalmazandó adatvédelmi jogi keret még nagyobb jelentőségre tesz szert. Ezzel összefüggésben az európai adatvédelmi biztos megállapítja, hogy az Európai Unió Tanácsa az eredeti bizottsági javaslat után három évvel, november 27-én elfogadta a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés keretében feldolgozott személyes adatok védelméről szóló kerethatározatot⁽⁸⁾. Ez az új jogi aktus általános adatvédelmi jogi keretet biztosít a harmadik pillér ügyei számára, kiegészítve a 95/46/EK irányelvnek az első pillérre vonatkozó adatvédelmi rendelkezéseit.

17. Az európai adatvédelmi biztos a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés első jelentős előrelépéseként üdvözli a jogi eszközt. Azonban a végső szövegben elért adatvédelmi szint nem teljes mértékben kielégítő. Konkrétabban a kerethatározat csak a tagállamok,

az uniós hatóságok és rendszerek közötti rendőrségi és igazságügyi adatcserére vonatkozik, a belföldi adatcserére nem terjed ki. Továbbá az elfogadott kerethatározat nem teszi kötelezővé az adatalanyok különféle kategóriái (pl. gyanúsítottak, bűnözők, tanúk és áldozatok) közötti különbségtételt annak érdekében, hogy a velük kapcsolatos adatok megfelelőbb biztosítékok mellett kerüljenek feldolgozásra. Nincs teljes összhangban a 95/46/EK irányelvvel, különösen az azon célokra vonatkozó korlátozás tekintetében, melyekre a személyes adatok további feldolgozása lehetséges. Továbbá nem irányozza elő a releváns nemzeti és uniós adatvédelmi hatóságok független csoportját, amely egyrészt az adatvédelmi hatóságok közötti jobb koordinációt biztosíthatná, másrészt érdemben segítené a kerethatározat egységes alkalmazásához.

18. Ez azt jelentené, hogy – egy olyan keretben, melyben számos erőfeszítés irányul a személyes adatok határokon átnyúló cseréjét szolgáló közös rendszerek kidolgozására – az ezen adatok feldolgozására és a polgárok jogainak a különböző uniós tagállamokban való gyakorlására vonatkozó szabályok tekintetében még mindig nem alakult ki koherencia.

19. Az európai adatvédelmi biztos még egyszer emlékeztet arra, hogy a rendőrségi és igazságügyi együttműködés keretében feldolgozott adatok magas szintű védelmének, valamint a 95/46/EK irányelvvel való összhangnak a biztosítása szükséges kiegészítője a bűnüldözés terén folytatott, határokon átnyúló személyesadat-csere elősegítésére bevezetett vagy előírányzott más intézkedéseknek. Ez nemcsak a polgároknak a személyes adatok védelmére vonatkozó alapvető jog tiszteletben tartásához való jogából ered, hanem abból is, hogy a bűnüldöző hatóságoknak szükségük van a kicserélt adatok minőségének – amint azt a büntügyi nyilvántartások összekapcsolása tekintetében a közlemény melléklete megerősíti –, a különböző országok hatóságai közötti bizalomnak és végül az összegyűjtött bizonyíték határokon átnyúló keretben való jogi érvényesítésének biztosítására.

20. Az európai adatvédelmi biztos ezért arra bízta az uniós intézményeket, hogy ezen elemeket különösen vegyék figyelembe nemcsak a közleményben előírányzott intézkedések végrehajtása során, hanem annak érdekében is, hogy a lehető leghamarabb megkezdjék annak mérlegelését, hogy hogyan lehet javítani a bűnüldözés terén való adatvédelem jogi keretét.

V. E-IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁSI PROJEKTEK

Uniós szintű e-igazságszolgáltatási eszközök

21. Az európai adatvédelmi biztos elismeri, hogy a személyes adatok cseréje lényeges eleme a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség megteremtésének. Ezért az európai adatvédelmi biztos támogatja az e-igazságszolgáltatási stratégiára irányuló javaslatot, egyben hangsúlyozza ebben az összefüggésben az adatvédelem fontosságát. Az adatvédelem valóban nem csupán jogi kötelesség, hanem az előírányzott rendszerek (pl. az adatcseré-minőség biztosítása) sikerének kulcsfontosságú eleme

⁽⁸⁾ A Hivatalos Lapban való kihirdetése még nem történt meg.

is. Ez szintén érvényes az intézményekre és szervekre akkor is, amikor személyes adatokat dolgoznak fel, és amikor új irányelveket dolgoznak ki. A szabályokat és az elveket a gyakorlatban kellene alkalmazni és követni, különösen figyelembe véve őket az informatikai rendszerek kidolgozásának és kialakításának szakaszában. A magánélet védelme és az adatvédelem lényegében a virágzó és kiegyensúlyozott információs társadalom sikerének kulcsfontosságú tényezője. Ezért ésszerű a rájuk irányuló beruházás, mégpedig a lehető leghamarabb.

22. Ezzel összefüggésben az európai adatvédelmi biztos hangsúlyozza, hogy a közlemény nem irányoz elő központi uniós adatbázist. Üdvözli, hogy a közlemény előnyben részesíti a decentralizált struktúrákat. Az európai adatvédelmi biztos emlékeztet arra, hogy az ECRIS-ről⁽⁹⁾ és a prümi kezdeményezésről⁽¹⁰⁾ már véleményt nyilvánított. Az ECRIS-ről szóló véleményében az európai adatvédelmi biztos kifejezte, hogy a decentralizált struktúrával elkerülhető a személyes adatoknak a központi adatbázisban való tárolással történő megduplázása. A prümi kezdeményezésről szóló véleményében azt javasolta, hogy az adatbázisok összekapcsolásának megbeszélésekor megfelelően vegyék figyelembe a rendszer méretét. Különösen a nyelvi különbségeket is figyelembe vevő, egyedi adatközlési formátumokat (mint például a bűnügyi nyilvántartásokhoz benyújtandó online kérelmeket) kell megállapítani, és az adatcsere pontosságát folyamatosan felügyelni kell. Ezen elemeket az e-igazságszolgáltatási stratégiából eredő kezdeményezések keretében is figyelembe kell venni.
23. Az Európai Bizottság hozzá kíván járulni az európai szintű e-igazságszolgáltatási eszközök megerősítéséhez és fejlesztéséhez, szoros együttműködésben a tagállamokkal és más partnerekkel. A tagállamok erőfeszítéseinek támogatása mellett a Bizottság számos számítógépes eszközt kíván önerőből kifejleszteni annak érdekében, hogy fokozza a rendszerek interoperabilitását, elősegítse a nyilvánosságnak az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférését és az igazságügyi hatóságok közötti kommunikációt, valamint, hogy számottevő európai szintű méretgazdaságosságot érjen el. A tagállamok által használt szoftver interoperabilitását tekintve nem minden tagállamnak kell feltétlenül ugyanazt a szoftvert használnia (noha ez lenne a lepraktikusabb), ám a szoftvernek teljes mértékben interoperábilisnek kell lennie.
24. Az európai adatvédelmi biztos azt javasolja, hogy a rendszerek összekapcsolásának és interoperabilitásának figyelembe kellene vennie a célkorlátozás elvét és az adatvédelmi normákra kellene épülnie (beépített magánéletvédelem). Két különböző rendszer közötti interakció

bármely formáját szigorúan dokumentálni kellene. Az interoperabilitás nem teremthet olyan helyzetet, amelyben egy hatóság, amely nem jogosult bizonyos adatokhoz való hozzáférésre vagy az adatok használatára, egy másik információs rendszeren keresztül hozzáférést szerezhet ezekhez. Az európai adatvédelmi biztos ismét hangsúlyozni kívánja, hogy az interoperabilitás önmagában nem igazolhatná a célkorlátozás elvének megkerülését⁽¹¹⁾.

25. További alapvető fontosságú szempont annak biztosítása, hogy a személyes adatok fokozott határokon átnyúló cseréjét az adatvédelmi hatóságok fokozott felügyelete és együttműködése kísérje. Az európai adatvédelmi biztos a bűnügyi nyilvántartásból származó információk cseréjéről szóló kerethatározatról kiadott 2006. május 29-i véleményében⁽¹²⁾ már rámutatott arra, hogy a kerethatározati javaslatnak nem csak a központi hatóságok közötti együttműködésre kell kiterjednie, hanem a különböző illetékes adatvédelmi hatóságok együttműködésére is. Ez az igény még fontosabb most, hogy a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés keretében feldolgozott személyes adatok védelméről szóló, nemrégiben elfogadott kerethatározatról⁽¹³⁾ folytatott tárgyalások eredményeképp törölték azt a rendelkezést, amely létrehozta az uniós adatvédelmi hatóságokat tömörítő és azok tevékenységét a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés keretében történő adatfeldolgozás tekintetében koordináló munkacsoportot. Ezért a hatékony felügyelet, valamint a bűnügyi nyilvántartásból származó adatok határokon átnyúló forgalma jó minőségének biztosítása érdekében hatékony koordinációs mechanizmusokat kellene kialakítani az illetékes adatvédelmi hatóságok között⁽¹⁴⁾. Ezeknek a mechanizmusoknak figyelembe kell venniük az európai adatvédelmi biztosnak az s-TESTA infrastruktúrával kapcsolatos felügyeleti illetékességét⁽¹⁵⁾. Az e-igazságszolgáltatási eszközök támogathatják ezeket az adatvédelmi hatóságokkal együttműködésben kialakítható mechanizmusokat.
26. A közlemény 4.2.1. pontja rámutat, hogy fontos lesz, hogy a bűnügyi nyilvántartásban szereplő információk cseréje túllépjen az igazságügyi együttműködésen, más célokra is – pl. bizonyos állásokhoz való hozzáférésre – kiterjesztve. Az európai adatvédelmi biztos hangsúlyozza, hogy a személyes adatoknak a gyűjtésük céljától eltérő célokra való bármely feldolgozása tiszteletben kell, hogy tartsa az alkalmazandó adatvédelmi törvényekben meghatározott egyedi feltételeket. Különösen a személyes adatok további

⁽⁹⁾ Lásd a 18. pont 4. lábjegyzetét.

⁽¹⁰⁾ HL C 89., 2008.4.10., 4. o.

⁽¹¹⁾ HL C 91., 2006.4.19., 53. o. Lásd még az európai adatvédelmi biztosnak az európai adatbázisok közötti kölcsönös átjárhatóságról szóló bizottsági közleményhez fűzött észrevételeket (Brüsszel, 2006.3.10.).

⁽¹²⁾ HL C 313., 2006.12.20., 26. o.

⁽¹³⁾ Lásd fent, a IV. fejezetben.

⁽¹⁴⁾ Lásd az európai adatvédelmi biztos ECRIS-ről szóló véleményének 8. és 37–38. pontját.

⁽¹⁵⁾ Ezzel kapcsolatban lásd alább a 27–28. pontot.

célokra való feldolgozását csak akkor szabadna engedélyezni, ha a közösségi adatvédelmi jogszabályokban⁽¹⁶⁾ felsorolt érdekek védelme érdekében szükséges, és amennyiben jogalkotási intézkedésekben kerültek meghatározásra.

27. A közlemény a bűnügyi nyilvántartások összekapcsolásával kapcsolatban megállapítja, hogy a bűnügyi nyilvántartásban szereplő információk cseréjéről szóló kerethatározat hatálybalépése előkészítésének részeként a Bizottság két megvalósíthatósági vizsgálatot indít annak érdekében, hogy a projekt kidolgozása során biztosítsa annak szervezését, valamint az információcserének a bűncselekmények miatt elítélt, harmadik országbeli polgárokra való kiterjesztése céljából. A Bizottság 2009-ben arra a célra kidolgozott szoftvert bocsát a tagállamok rendelkezésére, hogy lehetővé tegye az összes bűnügyi nyilvántartás adatainak rövid idő alatti cseréjét. Ez a referenciarendszer – az s-TESTA információcserére való felhasználásával kombinálva – méretgazdaságosságot produkál, mivel a tagállamoknak nem kell önálló fejlesztési munkát végezniük. Ezenfelül a projekt irányítását is megkönnyíti.
28. Ennek figyelembevételével az európai adatvédelmi biztos üdvözli az adatcsere tekintetében megbízhatónak bizonyult s-TESTA infrastruktúrájának felhasználását, és azt javasolja, hogy a tervbe vett adatcsere-rendszerekkel kapcsolatos statisztikai adatokat pontosabban meg kell határozni és kellően figyelembe kell venni az adatvédelmi felügyelet biztosításának szükségességét. A statisztikai adatok például kifejezetten tartalmazhatnak olyan elemeket, mint a hozzáférési kérelmeknek vagy a személyes adatok helyesbítésének száma, a naprakész tételek folyamata hossza és teljessége, az ezen adatokhoz hozzáférő személyek tisztsége, valamint a biztonság sérülésének esetei. Ezenkívül a statisztikai adatoknak és az ezeken alapuló jelentéseknek teljes mértékben elérhetőnek kell lenniük az illetékes adatvédelmi hatóságok számára.

Gépi fordítás és fordító-adatbázis

29. A gépi fordítás ilyen használata hasznos eszköz, mely valószínűsíthetően elősegíti a tagállamok érintett szereplői számára egymás kölcsönös megértését. Azonban a gépi fordítás használata nem eredményezheti a kicserélt információ minőségének romlását, különösen akkor, ha ezt az információt olyan határozatok meghozatalához használják fel, melyek jogi hatással vannak az érintett személyekre. Az európai adatvédelmi biztos rámutat, hogy fontos a gépi fordítás felhasználásának pontos meghatározása és körülírása. A nem pontosan előfordított információk, mint például az egyes esetekhez fűzött kiegészítő megjegyzések vagy pontosítások esetében a gépi fordítás használata valószínűleg rontja a továbbított információ – és ezáltal az ez alapján hozott döntések – minőségét, és ezért elvben ki kell

zárni⁽¹⁷⁾. Az európai adatvédelmi biztos a bizottsági javaslatból eredő intézkedésekben ennek az ajánlásnak a figyelembevételét javasolja.

30. A közlemény jogi fordítók és tolmácsok adatbázisának létrehozására törekszik annak érdekében, hogy javuljon a jogi fordítás és tolmácsolás minősége. Az európai adatvédelmi biztos támogatja ezt a célt, de emlékeztet arra, hogy ezen adatbázis a vonatkozó adatvédelmi törvény alkalmazásától függ majd. Konkrétan, amennyiben az adatbázis a fordítók munkájának értékelésére vonatkozó adatot tartalmaz, lehetséges, hogy azt az illetékes adatvédelmi hatóság ellenőrzésének kell alávetni.

Az e-igazságszolgáltatásra vonatkozó európai cselekvési terv felé vezető út

31. A közlemény 5. pontja rámutat arra, hogy a Bizottság, a tagállamok és az igazságügyi együttműködésben részt vevő más szereplők között pontosan meg kell határozni a felelőségek elosztását. A Bizottság általános koordinációs feladatot vállal a gyakorlatok cseréjének ösztönzésével, és elvégzi az e-igazságszolgáltatási portálra vonatkozó információ kidolgozását, elrendezését és koordinálását. A Bizottság ezenfelül folytatja a bűnügyi nyilvántartások összekapcsolására irányuló munkát, és továbbra is közvetlen felelőséget vállal a polgári jogi hálózatért, és támogatja a bűnügyi jogi hálózatot. A tagállamoknak frissíteniük kell az e-igazságszolgáltatás weboldalára az igazságügyi rendszerükkel kapcsolatosan feltett információt. Az egyéb szereplőket a polgári és bűnügyi jogi hálózatok és az Eurojust jelentik. Ezek – szoros kapcsolatban a Bizottsággal – kidolgozzák a hatékonyabb igazságügyi együttműködéshez szükséges eszközöket, különösen a gépi fordítási eszközöket és a biztonságos adatcsere-rendszert. A közlemény melléklete a különféle projektek vonatkozásában cselekvési tervre és ütemtervre irányuló javaslatot tartalmaz.
32. Az európai adatvédelmi biztos ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy az ECRIS rendszerében egyrészt a jogszabály nem hoz létre központi európai adatbázist, és nem írja elő a más tagállamok bűnügyi nyilvántartási adatbázisaihoz való közvetlen hozzáférést, másrészt azonban nemzeti szinten centralizálja a pontos információra vonatkozó felelősségi köröket a tagállamok központi hatóságai révén. E mechanizmus értelmében a tagállamok felelősek a nemzeti adatbázisok működéséért és az információcsere hatékonyságáért. Nem világos, hogy vajon a tagállamok felelnek-e az összeköttetést biztosító szoftverért. A Bizottság tagállamok rendelkezésére bocsátja az ahhoz szükséges szoftvert, hogy lehetővé váljon az összes bűnügyi nyilvántartás adatainak rövid idő alatti cseréje. Ezt a referenciarendszert kombinálják majd az s-TESTA információcserére való felhasználásával.

33. Az európai adatvédelmi biztos tudja, hogy analóg e-igazságszolgáltatási kezdeményezések keretében hasonló rendszerek kerülhetnek megvalósításra, és hogy a Bizottság felel a közös infrastruktúráért, noha erre a közlemény nem tér

⁽¹⁶⁾ Lásd különösen a 95/46/EK irányelv 13. cikkét és a 45/2001/EK rendelet 20. cikkét.

⁽¹⁷⁾ Lásd az európai adatvédelmi biztos ECRIS-ről szóló véleményének 39–40. pontját.

ki pontosan. Az európai adatvédelmi biztos a jogbiztonság érdekében a bizottsági javaslatból eredő intézkedésekben ennek a felelősségnek a pontos meghatározását javasolja.

E-igazságszolgáltatási projektek

34. A melléklet tartalmazza az elkövetkező öt évben kidolgozandó projektek listáját. Az első projekt, az e-igazságszolgáltatás honlapja oldalainak fejlesztése az e-igazságszolgáltatás portáljára vonatkozik. A fellépés megvalósíthatósági tanulmányt és a portál fejlesztését igényli. Emellett szükség van hozzá az irányítási módszerek végrehajtására és az EU összes nyelvén nyújtott online tájékoztatásra. A második és a harmadik projekt a bűnügyi nyilvántartások összekapcsolására vonatkozik. A második projekt a nemzeti bűnügyi nyilvántartások összekapcsolására vonatkozik. A harmadik projekt a harmadik országok bűncselekmények elkövetése miatt elítélt állampolgárainak adatait tartalmazó nyilvántartás létrehozását irányozza elő, megvalósíthatósági tanulmány és jogalkotási javaslat benyújtását követően. Az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy az utóbbi projektet már nem említi a Bizottság munkaprogramja, és tudni szeretné, hogy vajon ez a Bizottság tervbe vett projektjeiben való változást tükrözi, vagy csupán ennek a konkrét projektnek az elhalasztásáról van szó.
35. A közlemény továbbá felsorol három projektet az elektronikus csere, és három projektet a fordítástámogatás területén. Kísérleti projekt indul a többnyelvű összehasonlító jogi szójegyzék fokozatos összeállítása céljából. A többi vonatkozó projekt az uniós jogalkotási szövegek kísérése dinamikus formáinak kidolgozására és a videokonferenciák igazságügyi hatóságok általi ösztönzésére vonatkoznak. Végül az e-igazságszolgáltatási fórumok részeként éves ülésekre kerül sor az e-igazságszolgáltatással kapcsolatos kérdésekről, valamint kidolgozásra kerül az igazságügyi együttműködés területéhez tartozó jogi szakemberek képzése. Az európai adatvédelmi biztos azt javasolja, hogy ezen ülések és képzések kellő mértékben vegyék figyelembe az adatvédelemre vonatkozó jogszabályokat és gyakorlatokat.
36. Ennélfogva a melléklet uniós eszközök széles skáláját irányozza elő a különböző tagállamok szereplői közötti információcseré elősegítése érdekében. Ezen eszközök között fontos szerepet játszik majd az e-igazságszolgáltatási portál, melyért főleg a Bizottság vállal felelősséget.
37. Ezen eszközök közül soknak az lesz a közös jellemzője, hogy az információt és a személyes adatokat nemzeti és uniós szinten az adatvédelmi kötelezettségek hatálya alá tartozó különböző szereplők, valamint a 95/46/EK irányelv vagy a 45/2001/EK rendelet alapján létrehozott felügyeleti hatóságok cserélik ki és kezelik. E tekintetben – amint az európai adatvédelmi biztos a belső piaci információs rendszerről (IMI) szóló véleményében⁽¹⁸⁾ már pontosan megfogalmazta – alapvető fontosságú, hogy az adatvédelmi szabályoknak való megfelelésre vonatkozó feladatokat hatékonyan és zökkenőmentesen lássák el.
38. Ez lényegében egyrészt az ezen rendszereken belüli személyes adat-feldolgozással kapcsolatos feladatkörök pontos meghatározását és elosztását igényli; másrészt azt, hogy szükség esetén megfelelő koordinációs mechanizmusokat kerüljenek meghatározásra, különösen a felügyelet tekintetében.
39. Az új technológiák alkalmazása az e-igazságszolgáltatási kezdeményezések egyik sarokköve: a nemzeti nyilvántartások összekapcsolása, az elektronikus aláírás kidolgozása, a biztonságos hálózatok, a virtuális csereplatformok és a videokonferencia szélesebb körű használata az e-igazságszolgáltatási kezdeményezések lényeges eleme lesz az elkövetkező években.
40. Ennek alapján alapvető fontosságú, hogy az adatvédelmi kérdéseket a lehető legkorábbi szakaszban figyelembe vegyék és belefoglalják az előirányzott eszközök struktúrájába. Különösen fontos a rendszer struktúrája és a megfelelő biztonsági intézkedések végrehajtása. Ez a „beépített magánélet-védelmi” megközelítés lehetővé tenné, hogy a vonatkozó e-igazságszolgáltatási kezdeményezések hatékony személyes adat-kezelést nyújtsanak, miközben biztosítják az adatvédelmi elveknek való megfelelést és a különböző hatóságok közötti adatcserék biztonságát.
41. Az európai adatvédelmi biztos továbbá hangsúlyozza, hogy a technológiai eszközöket nemcsak az adatcsere biztosítására, hanem annak elősegítésére is fel kellene használni, hogy az érintett személyek jogai érvényesüljenek. Az európai adatvédelmi biztos e tekintetben üdvözli, hogy a közlemény megemlíti a polgárok azon jogát, hogy az interneten keresztül erkölcsi bizonyítványt kérhessenek az általuk választott nyelven⁽¹⁹⁾. Ezzel a kérdéssel kapcsolatban az európai adatvédelmi biztos emlékeztet arra, hogy a bűnügyi nyilvántartások cseréjére vonatkozó bizottsági javaslatról szóló véleményében üdvözölte azt a lehetőséget, hogy az érintett személy kérhesse egy tagállam központi hatóságától a rá vonatkozó erkölcsi bizonyítványt, feltéve, hogy az érintett személy jelenleg a kérelmezett vagy a kérelmező tagállam lakosa vagy állampolgára, vagy a múltban az volt. Az európai adatvédelmi biztos szintén felvetette azt az ötletet, hogy az érintett személyhez közelebb lévő hatóság biztosítsa az egyablakos ügyintézés a társadalombiztosítási rendszerek koordinációjának területén. Az európai adatvédelmi biztos ennélfogva ösztönzi a Bizottságot, hogy folytassa az ilyen irányú munkát az

⁽¹⁸⁾ HL C 270., 2008.10.25., 1. o.

⁽¹⁹⁾ Lásd a közlemény 6. oldalát.

olyan technológiai eszközök – és főleg az internetes hozzáférés – támogatásával, melyek lehetővé teszik a polgároknak, hogy fokozottabban ellenőrizhessék személyes adataikat akkor is, ha egyik tagállamból a másikba költöznek.

VI. KÖVETKEZTETÉSEK

42. Az európai adatvédelmi biztos támogatja az e-igazságszolgáltatás létrehozására irányuló jelenlegi javaslatot, és az e véleményben tett – többek között az alábbiakban felsorolt – észrevételek figyelembevételét javasolja:

- A büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés keretében feldolgozott személyes adatok védelméről szóló, nemrégiben elfogadott kerethatározatot – annak hiányosságaival együtt – nemcsak a közleményben előirányzott intézkedések végrehajtása során kellene figyelembe venni, hanem annak érdekében is, hogy a lehető leghamarabb véleménycsere kezdődjön a bűnüldözéssel kapcsolatos adatvédelmi jogi keret további javításáról;
- Az e-igazságszolgáltatásba a közigazgatási eljárásokat is be kell vonni. Ezen új elem részeként e-igazságszolgáltatási projekteket kell kezdeményezni az adatvédelmi szabályok és a nemzeti adatvédelmi hatóságok láthatóságának fokozására, különösen az e-igazságszolgáltatási projektek keretében feldolgozott adatok típusaival kapcsolatban.
- Továbbra is előnyben kell részesíteni a decentralizált struktúrákat;
- Biztosítani kell, hogy a rendszerek összekapcsolhatósága és interoperabilitása kellő mértékben figyelembe vegye a célkorlátozás elvét;

- Pontosán meghatározott feladatköröket kell kijelölni az előirányzott rendszerekben személyes adatokat feldolgozó valamennyi szereplő számára, és biztosítani kell az adatvédelmi hatóságok közötti hatékony koordináció mechanizmusait;
- Biztosítani kell, hogy a személyes adatoknak a gyűjtésük céljától eltérő célokra való feldolgozása tiszteletben tartsa az alkalmazandó adatvédelmi törvényekben meghatározott sajátos feltételeket;
- Pontosán meg kell határozni és be kell határolni a gépi fordítás használatát a bűncselekmények kölcsönös megértésének anélkül történő elősegítése érdekében, hogy a továbbított információ minősége sérülne;
- Pontosítani kell a Bizottság közös infrastruktúrákkal – mint pl. az s-TESTA-val – kapcsolatos felelősségét;
- Az új technológiák felhasználását tekintve biztosítani kell, hogy az adatvédelmi kérdéseket a lehető legkorábbi szakaszban figyelembe vegyék (beépített magánélet-védelem), valamint az olyan technológiai eszközök támogatását, melyek lehetővé teszik a polgároknak, hogy fokozottabban ellenőrizhessék személyes adataikat akkor is, ha egyik tagállamból a másikba költöznek

Kelt Brüsszelben, 2008. december 19-én.

Peter HUSTINX
európai adatvédelmi biztos